

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP
- 3 OKT 2006
Ark.
Avd. / /

Vår ref.: 200601272-5 FSA/- E: 033
Deres ref.:

Lillehammer, 2. oktober 2006

Høringsuttale - NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring? Om deltaking og engasjemet i lokalpolitikken

Fylkestinget i Oppland handsama NOU 2006:7 i møte 19.09.06 som sak 30/06. Saksframlegget og saksprotokollen er lagt ved dette brevet.

Vedtaket inneber at fylkestinget:

- I kapittel 2 einstemmig slutta seg til forslaga frå kommisjonen om at:
 - Staten og kommunesektoren sørger for forskning som gir kunnskap om kva faktorar som påverkar innbyggjarane sin tillit til lokaldemokratiet, og det blir utgreidd om at det kan bli etablert ein database for heile landet om innbyggjarane sitt syn på lokaldemokratiet.
 - Staten kan gjennom utstrekt desentralisering av makt og ansvar og tydeleg oppgave- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivå, synleggjere at kommunane og lokalvala er sentrale i det norske politiske systemet.
 - Det blir satsa sterkt på å utvikle elektroniske valløysingar som kan garantere tilfredsstillande tryggleik for brukarane.
- Med eit fleirtal slutta seg til forslaget i kapittel 2 frå det første mindretallet som går inn for felles valdag for stortings-, fylkestings-, og kommunestyreval.
- Med eit fleirtal slutta seg til forslaget i kapittel 2 frå fleirtalet i kommisjonen om å halde på gjeldande stemmerettsalder.
- I kapittel 3 einstemmig slutta seg til forslaga frå kommisjonen om at:
 - Dei politiske partia blir utfordra til å ta eit enda større ansvar for å engasjere innbyggjarane i partiarbeid.
 - Dei gjeldande reglane for å stille liste vert vidareførde, men med den endring at dersom ei liste som ikkje blir knytt til eit registrert parti vert representert i kommunestyret fell krava om underskrifter bort ved neste val.
- Med eit fleirtal slutta seg utsegna i kapittel 4 frå fleirtalet i kommisjonen om at den eksisterande ordninga med rådgjevande folkerøystingar fungerer tilfredsstillande, og går ikkje inn for ei ordning der mindretallet i kommunestyra/fylkestinga får høve til å krevje folkerøysting i saker som desse organa handsamar.
- I kapittel 4 einstemmig slutta seg til fleirtalsforslaget om at eldreråd og ei representasjonsordning for funksjonshemma ikkje lenger skal vere lovfesta. Det må vere opptil kommunane sjølve om dei vil opprette slike organ.
- Med eit fleirtal slutta seg til det andre mindretallet i kommisjonen i kapittel 5 som er prinsipielt motstandar av direktevald ordførar.

- Med eit fleirtal slutta seg til forslaget i kapittel 5 frå fleirtalet i kommisjonen om at det er viktig at kommunane har fridom i spørsmålet om kommunal organisering og at dette omfattar ulike kommunale selskapsformer.
- I kapittel 5 einstemmig slutta seg til kommisjonens oppfatning om at det er knytt utfordringar til den store veksten i fristilte selskap som kommunane engasjerer seg i og ønskjer å få kartlagt dette og ikkje minst korleis lokalpolitikarane sjølv opplever den aukande selskapsdanninga lokalt.

Med helsing

Bernt Tordhol
Hylkesrådmann

Vedlegg: Saksframlegg
Saksprotokoll

Arkivsak-dok. 200601272-2
Arkivkode E: 033
Saksbehandler Frode Sannum

Saksgang
Fylkestinget

Møtedato
19.09.2006

Sak nr.

**HØRING - NOU 2006:7 DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING? OM DELTAKING OG
ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN**

Forslag til

V E D T A K

Fylkestinget slutter seg til høringsuttalelsen slik det framgår av innstillingen fra komitè 2 om NOU 2006:7 om "Det lokale folkestyret i endring. Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken".

Aksel Hagen
Komitèleder

SAKSINNSTILLING

Lokaldemokratikommisjonen ble oppnevnt ved kronprinsregentens resolusjon 12. mars 2004. Oppdraget har vært å analysere og vurdere lokaldemokratiets vilkår og utforming. Kommisjonen har lagt et overordnet hensyn til grunn i sitt arbeid: *Å øke deltakelsen og engasjementet i lokalpolitikken*. Kommisjonen har hatt et to-delt mandat og presenterer sitt arbeid i to offentlige utredninger. Den første delen ble lagt frem 18. april 2005 med NOU 2005:6, *Samspill og tillit*. Fylkestingene i Hedmark og Oppland behandlet denne delen i møte 25.10.05 og avga slik uttalelse:

Fylkestinget slutter seg til Lokaldemokratikommisjonens anbefalinger i NOU 2005.6 Samspill og tillit – staten og lokaldemokratiet og vil spesielt understreke følgende for å styrke lokaldemokratiet:

- Samfunnsutviklingen må i større grad styres nedenfra og oppover. Det er derfor nødvendig med grunnlovsfesting av det kommunale sjølstyret.
- Statlig initierte reformer i kommuner og fylkeskommuner skal sikres tilstrekkelig finansiering før de iverksettes. Balansen i kommuneøkonomien må gjenopprettes.
- Statlig styring bør baseres på dialog, konsultasjon og partnerskap gjennom en forpliktende konsultasjonsordning.
- Det må bli en bedre samordning av saker som har konsekvenser for kommunesektoren
- Rapporteringssystemene mellom stat og kommune/fylkeskommune må forenkles
- Økonomiske overføringer må baseres på prinsippet om rammestyring
- Kommunale og regionale næringsfond bør gjeninnføres
- Planverk må gi rom for differensiering slik at det tilpasses regionale og lokale forhold på en bedre måte
- Kommunenes og fylkeskommunenes rolle som samfunnsutviklere må styrkes, bl.a. gjennom overføring av makt og myndighet i samsvar med Distriktskommisjonens anbefalinger, jmf felles uttalelse fra fylkestingene i Hedmark og Oppland i des. 2004.
- Statlig og kommunalt/fylkeskommunalt ansvar må avklares og synliggjøres for befolkningen
- Statlig organisering, både sentralt, regionalt og lokalt bør gjennomgås raskt for å få en mest mulig helhetlig og oversikkelig forvaltning (helse, vei, trygd, aetat m.fl.).
- Fylkesmannens rolle må avgrenses til primært til å være organ for klage, tilsyn og kontroll
- Prinsippet om generalistkommuner holdes fast for å sikre nærhet til innbyggerne
- Rettighetslovgivning bør begrenses
- Åpenhet og offentlighet i forvaltningen er viktig for at lokaldemokratiet skal fungere. Folkevalgte og representative organ må ikke svekkes gjennom deltagelse i partnerskap og lukkede fora.
- Sikre at flest mulig oppgaver/saker avgjøres i direkte folkevalgte fora.

Den andre delen - *Det lokale folkestyret i endring? – Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken* - ble lagt frem 4. april 2006 som NOU 2006: 7 og er nå sendt ut til høring.

Oppnevning og sammensetning og lokaldemokratikommisjonens mandat er gjengitt på sidene 22 – 25 i denne delen.

Det overordnede budskapet fra kommisjonen, de to utredningene sett under ett, er at staten og kommunene har et felles ansvar for å medvirke til et levende og deltakerorientert lokaldemokrati. Den foreliggende innstillingen er delt i tre:

1. Spørsmålet om situasjonen for det representative demokratiet,
2. Spørsmålet om hvilken rolle alternative kanaler for deltagelse kan og bør spille i lokaldemokratiet.
3. Spørsmål knyttet til kommunene som politiske institusjoner

I innstillingens **kapittel 2** reises spørsmålet: **Et lokaldemokrati under press?** Mandatet uttrykker en viss uro for det representative demokratiets fremtid. Kommisjonen mener at det sviktende oppmøtet ved lokalvalgene representerer en spesiell utfordring. Selv om det har vært en klar nedgang i deltakelsen i lokalvalgene de senere årene, er det nyanser i bildet. Kommisjonen peker også på at lokaldemokratiundersøkelsene entydig viser at lokaldemokratiet har massiv og stabil støtte i befolkningen. Det direkte politiske engasjementet i form av deltagelse i demonstrasjoner, boikotter og

underskriftskampanjer har steget over tid. I faglitteraturen blir dette tolket slik at det skjer en utvikling fra et kollektivt til et mer individuelt rettet politisk engasjement og fra fokus på saker med kollektive siktemål til saker som mer snevert gjelder meg og mine. Kommisjonen slår fast at befolkningen har tillit til lokaldemokratiet og reiser spørsmålet om hvordan tillit og legitimitet kan holdes ved like og bedres. Kommisjonen fremmer i kapittel 2 følgende forslag:

1. Staten og kommunesektoren sørger for forskning som gir kunnskap om hvilke faktorer som påvirker innbyggerne sin tillit til lokaldemokratiet. Kommisjonen ber om at det blir utredet om det kan bli etablert en database for hele landet om innbyggernes syn på lokaldemokratiet i egen kommune.
2. Staten kan gjennom utstrakt desentralisering av makt og ansvar og tydelig oppgave- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene, synliggjøre at kommunene og lokalvalgene er sentrale i det norske politiske systemet. I sin første delinnstilling pekte kommisjonen på grunnlovfesting av det kommunale selvstyre (Hedmark og Oppland fylkeskommuner ga sin tilslutning til dette) og større frihet til kommunene i skattepolitikken som viktige tiltak.
3. Hele kommisjonen understreker at kommunene og lokalpolitikere har et ansvar for å sette saker på dagsorden som opptar folk, men har delt seg i et flertall og et mindretall i forslag til hvordan dette skal gjøres.
4. Kommisjonen mener det kan gjøres noe med de administrative rutinene knyttet til valgene. Lett tilgjengelige valglokaler mener kommisjonen vil ha positiv effekt og peker på at kommunene har et stort spillerom innenfor dagens valglov som de bør utnytte.
5. Kommisjonen mener valglokalene skal være tilgjengelige for alle og at alle skal ha samme rett til å utøve stemmeretten.
6. Kommisjonen understreker at det bør bli satset på å utvikle elektroniske valgløsninger som kan garantere tilfredstillende trygghet for velgerne. Derfor bør det komme i gang utprøving og testing av brukervennlig elektronisk stemmegiving.
7. Kommisjonen har drøftet spørsmålet om valgenes innbyrdes plassering og delt seg i et flertall og et mindretall. Flertallet går inn for at gjeldende ordning med felles valgdag for kommunestyrevalg og fylkestingsvalg blir videreført. De går videre inn for at kommunene i større grad får frihet til selv å fastsette sin egen dag i valgåret. Et mindretall går inn for en felles valgdag for stortings-, fylkestings- og kommunestyrevalg. Et annet mindretall går inn for felles valgdag for stortings- og fylkes/regionvalg
8. Kommisjonen har vurdert spørsmålet om stemmerettsalderen ved lokalvalg bør settes ned fra 18 år til 16 år. Flertallet går inn for å holde på gjeldende stemmerettsalder og legger avgjørende vekt på at stemmerettsalderen bør følge myndighetsalderen. Mindretallet går inn for at stemmerettsalderen bør settes til 16 år ved lokalvalg. Disse medlemmene legger avgjørende vekt på at stemmeretten er en demokratisk rett, og at stemmerett for 16 åringer kan medvirke til større politisk engasjement blant ungdom.

I innstillingens **kapittel 3: Politiske parti, lokalpolitisk rekruttering og representativitet** peker kommisjonen på at partiene har vært og fortsatt er en av de viktigste aktørene i lokaldemokratiet. De har nærmest monopol på rekrutteringen til folkevalgte organer og er det viktigste bindeleddet mellom innbyggerne og det politiske systemet. Men partiene på lokalplanet sliter med stadig lavere medlemstall og færre aktive. For kommisjonen utgjør partiene grunnpillarene i det representative demokratiet. Kommisjonen er uroet over utviklingen med fallende medlemstall og mindre engasjement i de politiske partiene.

1. Kommisjonen utfordrer de politiske partiene til å ta et enda større ansvar for å engasjere innbyggerne i politisk arbeid. Et mindretall foreslår at det blir innført skattefradrag for medlemskontingent i politiske partier. Et annet mindretall oppfordrer regjeringen til å sette ned en arbeidsgruppe som skal foreslå tiltak som kan motvirke fallende medlemstall i politiske partier.
2. Kommisjonen ser de lokale listene som et viktig supplement i lokalpolitikken og finner det vanskelig å forsvare de høye kravene som er satt for å stille lister ved lokalvalg. Flertallet støtter et forslag om at de gjeldende reglene for å stille lister blir videreført, men med den endring at dersom en liste som ikke er knyttet til et registrert parti, blir representert i kommunestyret faller kravet om underskrifter bort ved neste valg. Et mindretall støtter

flertallet, men vil gå noe lenger og støtter et forslag om å redusere kravet for å kunne stille liste fra 2 til 1% av de stemmeberettigete.

3. Kommisjonen er ikke tilfreds med den sosiale representativiteten i folkevalgte organer og peker på at legitimiteten til de folkevalgte organene avhenger av at alle grupper tar del i politisk arbeid. Kommisjonen advarer mot en utvikling mot stadig færre offentlige verv og at gjennomgående representasjon har breidd om seg. Kommunestyrene må etter kommisjonens mening ta en grundig debatt om hvordan lokaldemokratiet kan fungere best mulig i egen kommune. Kommisjonen mener det er viktig, både praktisk og økonomisk, at det blir lagt til rette for at alle grupper kan delta.

I innstillingens kapittel 4: **Alternative deltakingskanalar og lokaldemokrati** blir det vist til at det norske politiske mønsteret for deltakelse er i endring. Deltakelse i valg og parti blir supplert/erstattet med andre og mer individbaserte former for deltakelse. Innbyggerne er ikke lenger passive støttetropper innenfor ulike kollektiv, men ser på seg selv som selvstendige politiske aktører. Kommisjonen mener at innbyggernes politiske engasjement har økt og ser på dette som positivt. Den ser ikke nødvendigvis en motsetning mellom mellom individuelt saksorientert politisk engasjement og politisk arbeid innenfor rammene av det representative politiske lokaldemokratiet. Utviklingen innebærer likevel en utfordring for kommunene i å kanalisere innbyggernes engasjement inn i de representative vedtaksprosessene. Kommisjonen har sett det som sin hovedutfordring å vurdere hvilke tiltak som kan medvirke til å utvikle og fornye lokaldemokratiet i positiv retning.

Bruk av Internett i lokaldemokratiet drøftes, og kommisjonen ser mange muligheter. Kommisjonen viser likevel til at budskapet fra forskerne er at det største demokratiproblemet knyttet til bruk av IKT i kommunepolitikken er at en stor del av befolkningen ennå er avskåret fra slik deltakelse.

Kommisjonen viser til at det i kommunene er voksende interesse for forsøk rettet mot å mobilisere innbyggerne. Men det er ikke noe som tyder på at kommuner med spesielle utfordringer på demokratisiden driver et mer aktivt demokratiarbeide enn kommuner uten slike utfordringer. Det er stor variasjon kommunene i mellom. Store kommuner gjennomfører flere demokratiltak enn de små. Kommuner som har gjennomført målstyring, markedstilpassing og er endringsvillige, gjennomfører flere demokratiformyende tiltak.

Under dette kapitlet fremmer kommisjonen følgende forslag:

1. Kommisjonen har drøftet fire spørsmål knyttet til utforming og bruk av folkeavstemningsinstituttet, For det første om det er behov for lovregulering av dagens praksis med rådgivende lokale folkeavstemninger. For det andre om det bør åpnes for bindende folkeavstemninger i kommunene. For det tredje om innbyggerne gjennom en initiativrett skal kunne sette saker på dagsorden eller etterprøve de folkevalgtes utforming av politikken. Og for det fjerde om det politiske mindretallet i kommunesdyrene/fylkestingene også skal kunne kreve folkeavstemning i en sak. Flertallet i kommisjonen ser på det representative demokratiet som fundamentet for det lokale folkestyret. Bindende folkeavstemninger vil representere et brudd med dette prinsippet. Eskisterende ordning med rådgivende folkeavstemninger fungerer tilfredstillende. Flertallet går heller ikke inn for en ordning der mindretallet i kommunestyrene/fylkestingene får anledning til å kreve folkeavstemning i saker som disse organene behandler. Mindretallet mener det er behov for lovregulering på dette feltet. Disse medlemmene mener det ofte kommer opp saker som kommunestyrene/fylkestingene kan ha problem med å avgjøre og ta ansvar for. De mener derfor at kommuner som ønsker det skal få anledning til å gjennomføre bindende folkeavstemninger. Med bakgrunn i samme argument ønsker de innført en initiativrett for innbyggerne der de får anledning til både å sette nye saker på på dagsorden og til å etterprøve de folkevalgtes utforming av politikken. Når det gjelder initiativretten, mener de at terskelen for å utløse folkeavstemning bør være høy.
2. Kommisjonen har også vurdert den nye regelen om innbyggerinitiativ i kommuneloven og understreker at denne retten er en ny og viktig kanal også for de unge. Kommisjonen mener at det ville være en fordel om kommunene fikk større frihet til å delegere behandlingen av innbyggerinitiativ til det organet de selv mener bør vurdere saken.

3. Kommisjonen mener kommunale nettsider er et viktig redskap for kommunene både for å levere gode tjenester og for å komme i dialog med innbyggerne. Den peker på den nye teknologien som et viktig virkemiddel for å sikre åpne prosesser i kommunene og mener at bruk av IKT i lokalforvaltningen kan medvirke til å bedre den kommunale servicen. Videre peker kommisjonen på enkelte konkrete IKT-baserte tiltak som gjør det lettere for innbyggerne å følge med i den lokalpolitiske debatten som overføring av kommunestyremøter via lyd eller bilde.
4. Kommisjonen ser på deltakelsen blant de unge som en spesiell utfordring. Den peker på at når kommunene først velger å ta i bruk ordningen med ungdomsråd bør de i større grad enn i dag formaliseres. Deltakelsen bør avgrenses til dem under 18 år. Kommunene bør dernest sørge for at det følger ressurser med ordningen. Videre peker kommisjonen på at det ikke er noe til hinder i lovverket for å velge ungdom under 18 år som medlemmer til nemnder og utvalg. Gjennomgående representasjon kan være et hinder mot dette. Kommisjonen vil derfor be kommunene særskilt vurdere dette når kommunal organisering blir vurdert. Kommisjonen er også av den oppfatning at skolen bør ta et større ansvar for demokratiopplæringen blant de unge og mener dette kan skje i samarbeid med kommunene.
5. Kommisjonen er opptatt av brukermedvirkning i lokaldemokratiet og konstaterer at kommunene har et rikt innslag av virkemidler for å trekke brukerne av kommunale tjenester inn i tjenestetilbudet. Mest brukt er brukerundersøkelser. Disse viser at kommunene jevnt over er fornøyd med det kommunene leverer av tjenester. Kommisjonen peker på at en sterk vektlegging av dialog med innbyggerne som brukere av offentlige tjenester bør være en sentral oppgave for de folkevalgte. Kommisjonen ser at ulike former for brukerdemokrati kan komme på tvers av det tradisjonelle representative demokratiet. Derfor er det viktig at det blir etablert formelle rammer for brukernes medvirkning. Kommisjonen ser at fritt brukervalg kan være et virkemiddel for å oppnå brukermedvirkning i kommunene, men peker på at det kan være ulemper forbundet med fritt brukervalg. Det understrekes at det er opp til hver enkelt kommune om de vil ta i bruk fritt brukervalg. Kommisjonen ser ikke behov for endring i den nasjonale reguleringen. Kommisjonen peker på at kommunene etter kommuneloven har spillerom for å utpeke driftsstyrer for velferdsinstitusjoner med innslag av, eller flertall av brukerrepresentanter.
6. Både eldrerådet og en representasjonsordning for funksjonshemmede er lovfestede organ. Flertallet i kommisjonen mener at det må være opp til kommunene selv om de ønsker å etablere slike organ. Disse medlemmene foreslår dermed at disse ikke lenger blir lovfestet. Et mindretall deler flertallet sitt syn når det gjelder eldreråd, men vil fortsatt at en egen representasjonsordning for funksjonshemmede skal være lovfestet. Et annet mindretall mener det fortsatt er viktig at disse organene er lovmessig sentralt forankret.

I **kapittel 5** i innstillingen drøfter kommisjonen **Kommunal organisering, selskapsdanning og frivillige organisasjoner**. Når det gjelder kommunal organisering, blir det særlig lagt vekt på spenningen mellom konsensusorienterte og konfliktorienterte organisasjonsmodeller. I den andre delen av kapitlet blir kommunal selskapsdanning drøftet særskilt. Siste del av kapitlet omhandler frivillige organisasjoner. Frivillige organisasjoner er ikke en del av kommisjonens mandat, men kommisjonen uttaler at den oppfatter de frivillige organisasjonene som en viktig del av lokaldemokratiet.

Kommisjonen hevder at mye tyder på at omorganiseringsprosessene i kommuner i liten grad har hatt et styrket lokaldemokrati i form av høyere aktivitet som mål. De har mer vært styringsreformer fremfor demokratireformer. Kommisjonen mener det er viktig med et mangfold av organisasjonsmodeller tilpasset kommunale forutsetninger og utfordringer. Den peker på at omorganiseringstiltakene i større grad må ha som mål å øke det politiske engasjementet mot innbyggerne og i mindre grad være omorganiseringsprosesser til innvortes bruk for administratorer og politikere. Kommisjonen har behandlet spørsmålet om direktevalg av ordfører spesielt:

1. Flertallet er positiv til ordningen og ønsker at kommunene selv kan velge om de vil ha direktevalg av ordfører eller ikke. Flertallet mener likevel at at det er en forutsetning for ordningen at den direktevalgte ordføreren blir tildelt mer myndighet enn i dag. Et mindretall er

også positiv til direktevalg av ordfører, men det skal være opptil kommunene selv å avgjøre hvor stor myndighet den enkelte ordfører skal få. Et annet mindretall er prinsipielt motstander av direktevalgt ordfører.

I innstillingen pekes det på at veksten for kommunale aksjeselskap, interkommunale selskap og kommunale foretak har vært enorm de siste årene. Disse organisasjonsformene reiser etter kommisjonens oppfatning interessante problemstillinger med hensyn til både demokratisk kontroll og innsyn og når det gjelder myndighet som på denne måten blir flyttet ut de folkevalgte organene.

2. Kommisjonen mener at det er viktig at kommunene har frihet i spørsmålet om kommunal organisering og at dette også omfatter ulike kommunale selskapsformer. Et mindretall vurderer den kommunale selskapsdannelsen som problematisk i forhold til de demokratiske prosessene
3. Kommisjonen mener det er knyttet utfordringer til den store veksten av i fristilte selskaper som kommunene engasjerer seg i. Kunnskapsgrunnlaget om slike selskaper er i dag begrenset. Kommisjonen ønsker derfor å få kartlagt spesielt hvilket ansvar og myndighet kommunene og lokalpolitikere etter hvert står tilbake med og ikke minst hvordan lokalpolitikere selv opplever den økende selskapsdannelsen lokalt.

Når kommuner først har valgt å ta i bruk ulike selskapsformer, er kommisjonen opptatt av at kommunene tar rollen som eier på alvor.

I innstillingen heter det at samme hvilken type frivillige organisasjoner en finner, yter de et viktig bidrag til kommunene og lokaldemokratiet. Kommisjonen er opptatt av at det skal være kanaler mellom kommune og det sivile samfunnet. Det frivillige organisasjonslivet er en viktig kanal for slik kontakt. Kommunene har et ansvar for en aktiv frivillig sektor. Kommisjonen er opptatt av at det i stor grad må være opp til kommunene å vurdere hvordan de vil trekke vekslers på lokale organisasjoner i utviklingen av lokaldemokratiet.

4. Store deler av de statlige ressursene som kommer frivillige organisasjoner til gode fordeles i dag av det sentrale organisasjonsleddet. Dette går utover lokale organisasjoner med svak nasjonal forankring. Kommisjonen mener derfor at kommunene i større grad enn i dag skulle stå for fordelingen av statlige midler til lokale organisasjoner.

I innstillingen kan vi skille mellom forslag fra kommisjonen i form av lov- eller regelendringer eller konkrete handlinger og forslag fra kommisjonen som mer har karakter av gode ideer, tanker til overveielse og henstillinger. Nedenstående tabell gir en samlet oversikt over forslag i den førstnevnte gruppen.

Kapittel, forslag	Kommisjonens forslag, alternativt flertallets	Mindretallets/mindretalletenes forslag	Komiteens uttalelse
Kapittel 2			
Forslag 1	Staten og kommunesektoren sørger for forskning om hva som påvirker tilliten til lokaldemokratiet. Etablering av landsomfattende database		Komiteen slutter seg enstemmig til kommisjonens forslag
Forslag 2	Staten kan gjennom desentralisering av makt og ansvar og tydelig oppgave- og ansvarsfordeling synliggjøre at kommunene og lokalvalgene		Komiteen slutter seg enstemmig til kommisjonens forslag
Forslag 6	Utprøving og testing av brukervennlig elektronisk stemmgivning		Komiteen slutter seg enstemmig til kommisjonens forslag
Forslag 7	Valgenes innbyrdes plassering a) flertallet går inn for dagens ordning,	Mindretall 1 går inn for en felles valgdag for stortings-, fylkestings- og	H slutter seg til kommisjonsflertallets forslag pkt a) H og SV slutter seg til

	b)går inn for at kommunene får frihet til selv å fastsette sin egen dag i valgåret.	fylkes/regionvalg. Mindretall 2 går inn for felles valgdag for stortings- og fylkesregionvalg	kommisjonsflertallets pkt b). Ap, Sp og Frp går i mot dette punktet. Frp slutter seg til forslaget fra mindretall 1. Ap, Sp og SV slutter mindretall 2.
Forslag 8	Skal stemmerettsalderen for lokalvalg settes ned fra 18 til 16 år. Flertallet går inn for å holde på gjeldende stemmerettsalder	Mindretallet går inn for at stemmerettsalderen bør senkes til 16 år ved lokalvalg	Ap, Sp, H og Frp slutter seg til flertallet. SV slutter seg til mindretallet.
Kapittel 3			
Forslag 1	Kommisjonen utfordrer de politiske partiene til å ta et enda større ansvar for å engasjere innbyggerne i politisk arbeid	Mindretall 1 foreslår at det blir innført skattefradrag for medlemskontingent i politiske partier. Mindretall 2 oppfordrer regjeringen til å sette ned en arbeidsgruppe som skal foreslå tiltak som kan motvirke fallende medlemstall i politiske partier.	Komitèen slutter seg enstemmig til kommisjonens flertallsforslag
Forslag 2	Lokale lister er et viktig supplement i lokalpolitikken. Det er vanskelig å forsvare de høye kravene som er satt for å stille lister ved lokalvalg. Flertallet støtter videreføring av gjeldende regler for å stille lister, men dersom en liste som ikke er knyttet til et registrert parti, blir representert i kommunestyret faller kravet om underskrifter bort ved neste valg.	Mindretallet støtter flertallet, men går noe lenger og støtter et forslag om å redusere kravet for å kunne stille liste fra 2 til 1 % av de stemmeberettigete.	Komitèen slutter seg enstemmig til kommisjonens flertallsforslag.
Kapittel 4			
Forslag 1	Spørsmål knyttet til utforming og bruk av folkeavstemningsinstituttet. Flertallet mener eksisterende ordning med rådgivende folkeavstemninger fungerer tilfredsstillende. Flertallet går heller ikke inn for en ordning der mindretallet i kommunestyrene/fylkestingene får anledning til å kreve folkeavstemning i saker som disse organene behandler	Mindretallet mener det er behov for lovregulering på dette feltet og mener derfor at kommuner som ønsker det skal få anledning til å gjennomføre bindende folkeavstemninger. Videre ønskes innført en initiativrett der innbyggerne både får anledning til å sette nye saker på dagsorden og til å etterprøve de folkevalgte utforming av politikken. Mener at terskelen for å utløse folkeavstemning bør være høy	Komitèen slutter seg enstemmig til kommisjonens flertallsforslag.
Forslag 6	Eldrerådet og en representasjonsordning for funksjonshemmete er lovfestede organ.	Mindretall 1 enig med flertallet når det gjelder elderråd, men vil fortsatt at en representasjons-	Komitèen slutter seg enstemmig til kommisjonens flertallsforslag

	Flertallet mener det må være opp til kommunene selv om de vil etablere slike organ og mener dermed at de ikke lenger skal være lovfestet.	ordning for funksjonshemmede skal være lovfestet. Mindretal 2 mener at det fortsatt er viktig at disse organene er lovmessig sentralt forankret	
Kapittel 5			
Forslag 1	Kommisjonen har behandlet spørsmålet om direktevalg av ordfører spesielt. Flertallet er positiv til ordningen, men mener likevel at det er en forutsetning at den direktevalgte ordføreren blir tildelt mer myndighet enn i dag	Mindretall 1 er positiv til direktevalg av ordfører, men det skal være opp til kommunene selv å avgjøre hvor stor myndighet den enkelte ordfører skal få. Mindretall 2 er prinsipielt motstander av direktevalgt ordfører	Frp og H slutter seg til kommisjonens flertallsforslag. Ap, SV og Sp slutter seg til mindretall 2
Forslag 2	Kommisjonen mener det er viktig at kommunene har frihet i spørsmålet om kommunal organisering, herunder organisering av ulike kommunale selskapsformer	Et mindretall vurderer den kommunale selskapsdannelsen som problematisk i forhold til de demokratiske prosessene	H og Frp slutter seg til kommisjonens flertallsforslag. Sp, Ap og Sv slutter seg til mindretallet
Forslag 3	Kommisjonen mener det er knyttet utfordringer til den store veksten av fristilte selskaper som kommunene engasjerer seg i. Kommisjonen ønsker å få kartlagt spesielt hvilket ansvar og myndighet kommunene og lokalpolitikere etter hvert står tilbake med og hvordan lokalpolitikere selv opplever den økende selskapsdannelsen lokalt.		Komitèen slutter seg enstemmig til kommisjonens flertallsforslag.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak 200601272
Arkivnr.
Saksbehandler Frode Sannum

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkestinget	19.09.06	30/06

HØRING - NOU 2006:7 DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING? OM DELTAKING OG ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN

Fylkestinget 19.09.06

Saksordfører Martha Berger la fram innstillingen fra komité 2.

Morten Ørsal Johansen la fram slikt forslag fra FrP til kap. 4 forslag nr. 1:
"FRP vil fremme mindretallets innstilling om at det skal bli anledning til å gjennomføre bindende folkeavstemninger."

Votering:

Kapittel 2:

Forslag 1,2 og 6: Enstemmig vedtatt
Forslag nr. 7: 21 stemmer for forslag fra mindretall 1
7 stemmer for flertallets forslag
11 stemmer for mindretall 2
Forslag nr. 8: 29 stemmer for flertallesforslaget
5 stemmer for mindretallsforslaget

Kapittel 3:

Forslag nr. 1 og 2: Enstemmig vedtatt

Kapittel 4:

Forslag nr. 1: 29 stemte for flertallsforslag
5 stemte for FrP's forslag nr. 1
Forslag nr. 6: Enstemmig vedtatt

Kapittel 5:

Forslag nr. 1: 9 stemte for kommisjonens flertallsforslag
25 stemte for mindretall 2
Forslag nr. 2: 24 stemte for kommisjonens flertallsforslag
7 stemte for mindretallsforslag
Forslag nr. 3: Enstemmig vedtatt

Fylkestinget fattet slikt

VEDTAK

Fylkestinget slutter seg til høringsuttalelsen slik det framgår av innstillingen fra komité 2 om NOU 2006:7 om "Det lokale folkestyret i endring. Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken slik:

Kapittel 2:

Forslag 1,2 og 6: Enstemmig vedtatt

Forslag nr. 7: 21 stemmer for forslag fra mindretall 1
7 stemmer for flertallets forslag
11 stemmer for mindretall 2

Forslag nr. 8: 29 stemmer for flertallesforslaget
5 stemmer for mindretallsforslaget

Kapittel 3:

Forslag nr. 1 og 2: Enstemmig vedtatt

Kapittel 4:

Forslag nr. 1: 29 stemte for flertallsforslag
5 stemte for FrP's forslag nr. 1

Forslag nr. 6: Enstemmig vedtatt

Kapittel 5:

Forslag nr. 1: 9 stemte for kommisjonens flertallsforslag
25 stemte for mindretall 2

Forslag nr. 2: 24 stemte for kommisjonens flertallsforslag
7 stemte for mindretallsforslag

Forslag nr. 3: Enstemmig vedtatt

RETT UTSKRIFT:

DATO: 29. september 2006